

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра історії світового українознавства
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра гідрології та гідроекології**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ВСТУП ДО УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ СТУДІЙ

галузь знань	для студентів
спеціальність	Е «Природничі науки, математика та статистика»
освітній рівень	Е4 - Науки про Землю
освітня програма	бакалавр
вид дисципліни	Метеорологія
	обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2025/2026
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: **Горбань Тетяна Юріївна**, доктор політичних наук, професор кафедри історії світового українознавства, професор;
Гопцій Марина Володимирівна, кандидат географічних наук, доцент кафедри гідрології та гідроекології

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

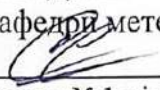
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2025

Розробники: **Горбань Тетяна Юрївна**, д.п.н., професор кафедри історії світового українознавства; **Гопцій Марина Володимирівна**, кандидат географічних наук, доцент кафедри гідрології та гідроекології,

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав.кафедри метеорології та кліматології

 Сергій ШИЖКО

Протокол №1 від 25 серпня 2025

Схвалено науково - методичною комісією географічного факультету
Протокол № 7 від «28» серпня 2025 року

Голова науково-методичної комісії

Наталія КОРОГОДА

ВСТУП

1. Мета дисципліни – дати студентам знання про історію університетської освіти, основні етапи діяльності Київського національного університету імені Тараса Шевченка, географічного факультету, розвиток гідрології та метеорології на географічному факультеті, сприяти комплексній адаптації першокурсників до навчання в університеті із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів, сформувати навички ефективної самоорганізації та критичного мислення, а також закласти основи академічної доброчесності та професійної етики.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати:*
 - 1.1 *основні історичні передумови формування університетської освіти у світі;*
 - 1.2 *основні етапи та особливості розвитку освітніх процесів на українських землях;*
 - 1.3 *Володіти елементарними навичками наукового дослідження та управління інформацією; критичного ставлення та прогнозування стосовно політичних, економічних, культурних подій та явищ*
2. *Вміти:*
 - 2.1 *охарактеризувати особливості впливу світових університетських традицій на формування української освітньої системи;*
 - 2.2 *розуміти суть історичних процесів, які впливали на розвиток університетської освіти на українських землях;*
3. *Володіти елементарними навичками формування самостійних висновків щодо освітніх процесів у світі, в Україні та у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка у різні хронологічні періоди, застосовувати на практиці знання, отримані в процесі навчання.*

3. Анотація навчальної дисципліни: дана навчальна дисципліна присвячена ознайомленню з першоджерелами класичної освіти та її традиціями, висвітленню особливостей західноєвропейської університетської освіти на різних етапах історичного розвитку від давнини до сучасності висвітленню характеристики еволюції вітчизняної вищої освіти, становленню і функціонуванню університетів на українських землях. Студенти ознайомлюються з історичним оглядом процесу заснування та подальшої науково-педагогічної діяльності університету в Києві (XIX – XXI ст.), аналізують сучасне становище КНУ імені Тараса Шевченка та географічного факультету на фоні світових тенденцій у сфері вищої освіти. Вивчають створення, становлення та розвиток університетських кафедр гідрології та гідроекології і метеорології та кліматології, а також гідрометеорологічну діяльність в Україні та роль міжнародних професійних організацій в світі. Розглядаються системи самоорганізації та тайм-менеджменту студента для ефективного поєднання навчального, соціального та студентського життя. Пізнають принципи критичного мислення та інформаційної гігієни в умовах сучасного інформаційного середовища та епохи ШІ.

4. Завдання вивчення дисципліни полягає у формуванні у студентів цілісної системи знань про еволюцію вітчизняної вищої освіти, становленню і функціонуванню університетів на українських землях, заснування та основні етапи діяльності Київського національного університету імені Тараса Шевченка, розвиток гідрології і метеорології на географічному факультеті, предмет її вивчення, основні завдання, поділ на розділи та значення; ролі завідувачів та викладачів кафедр в їхньому становленні.

Виконання поставлених завдань дозволять випускнику досягти наступних компетенцій:
ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК05. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК13. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ЗК17. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Першоджерела класичної освіти. Освіта в епоху елінізму	лекція, самостійна робота	Виступ на семінарському занятті, тест, бліц опитування, контрольні	50%
1.2	Особливості західноєвропейської освіти в період середньовіччя. Університетські коледжі: причини виникнення, специфіка діяльності.	лекція, самостійна робота		
1.3	Розвиток класичних освітніх закладів в період Нового часу. Університети і єзуїтські академії: спільні риси та відмінності	лекція, самостійна робота		
1.4	Історія вищої освіти на українських землях. Утворення та діяльність Острозької академії	лекція, самостійна робота		
1.5	Заснування університету Св. Володимира в Києві та його діяльність у XIX – на початку XX ст. Національні рухи і міжетнічні відносини у студентському середовищі в XIX ст.	лекція, самостійна робота		
1.6	Київський університет в добу національно-визвольних змагань 1917 – 1921 рр. та за часів радянської влади. Київський університет в роки Другої світової війни	лекція, самостійна робота		
1.7	Розвиток Київського університету в умовах державної незалежності України	лекція, самостійна робота		
1.8	Короткі відомості про географію в Україні та географічний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка	лекція, самостійна робота		
1.9	Історичний розвиток географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка	лекція, самостійна робота		
1.10	Розвиток кафедри гідрології та гідроекології та кафедри метеорології та кліматології в університеті	лекція, самостійна робота		
1.11	Гідрометеорологічна діяльність в Україні. Міжнародні професійні організації	лекція, самостійна робота		
1.12	Організація навчального процесу - академічна доброчесність	лекція, самостійна робота		
1.13	Системи самоорганізації для ефективного поєднання навчального, соціального та студентського життя	лекція, самостійна робота		
1.14	Критичне мислення та інформаційна гігієна в епоху III	лекція, самостійна робота		
2.1	Оформлювати презентації відповідно загальних вимог, щодо візуалізації матеріалів дослідження.	самостійна робота, підготовка рефератів та їх презентація	Виступ на семінарському занятті,	20%

2.2	Аналізувати значний об'єм літературних джерел, формувати висновки.	самостійна робота	підготовка та захист презентацій	
2.3	Доповідати результати роботи перед аудиторією	підготовка рефератів та їх презентація		
2.4	Аналізувати біографічні та бібліографічні довідки викладачів кафедр гідрології та гідроекології і кліматології в університеті	самостійна робота		
3.1	Формулювання аналітичних висновків між доповідачем і аудиторією щодо перспектив розвитку університету, кафедр гідрології та гідроекології і метеорології та кліматології в університеті	аналітичні висновки та доповіді, самостійна робота	Виконання реферативних робіт з курсу та їх захист, залік	10%
3.2	Формулювання аналітичних висновків щодо навчальної та наукової взаємодії між кафедрами гідрології та гідроекології і метеорології та кліматології в університеті.			
4.1	При підготовці індивідуального для кожного студента реферативного дослідження.		Виконання реферативних робіт з курсу та їх захист, залік	20%
4.2	При аналізі гідрометеорологічної науки в Україні			
4.3	При аналізі гідрометеорологічної в Європі та світі			

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами

Програмні результати навчання	Результати навчання за дисципліною												
	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5-1.14	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	4.1	4.2-4.3
ПРН01. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області наук про Землю.	+	+	+	+	+	+	+	+	+				
ПРН02. Використовувати усно і письмово професійну українську мову.						+				+	+	+	+
ПРН13. Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення.									+	+	+		+

7. Схема формування оцінки:

Схема формування оцінки: рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами написання письмових контрольних робіт та під час приймання звітів з підготовлених рефератів.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

1. результати навчання – **1 (знання РН 1.1-1.14)** – до 50%;
2. результати навчання – **2 (вміння РН 2.1-2.4)** - до 20%;
3. результати навчання – **3 (комунікація РН 3.1-3.2)** - до 10%
4. результати навчання – **4 (автономність та відповідальність РН 4.1-4.3)** - до 20%

7.1. Форми оцінювання студентів:

У курсі передбачено 2 змістовні частини. Заняття проводяться у вигляді лекцій та семінарів, самостійної роботи. Завершується дисципліна – **заліком**.

Упродовж семестру, після завершення відповідних тем, проводяться тематичні письмові контрольні роботи із відкритими питаннями.

Оцінювання за формами контролю:

	ЗЧ		ЗЧ	
	Min. – 18 балів	Max. –30 балів	Min. – 18 балів	Max. –30 балів
Усна відповідь	„1” x 1 = 1	„5” x 1 = 5	„1” x 1 = 1	„5” x 1 = 5
Контрольна робота*	„11” x 1 = 11	„15” x 1 = 15	„11” x 1 = 11	„15” x 1 = 15
„3” – мінімальна/максимальна оцінку, яку може отримати студент. 1 – мінімальна/максимальна залікова кількість робіт чи завдань. * – усі контрольні роботи (КР) мають розрахунково-аналітичний характер.				

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж *критично-розрахунковий мінімум – 36 балів* для одержання допуску до заліку обов’язковою умовою є написання рефератів на недостатньо засвоєні теми.

Підсумкове оцінювання у формі заліку: максимальна кількість балів на заліку- 40 балів, мінімальна кількість балів, які додаються до семестрових – 24 бали (*60% максимальної кількості балів, відведених на залік*).

Студенти, які набрали впродовж семестру сумарно меншу кількість балів ніж *критично-розрахунковий мінімум – 20 балів* до складання заліку не допускаються. Рекомендований мінімум для допуску до заліку– **36 балів**.

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовна частина 1	Змістовна частина 2	Залік	Підсумкова оцінка
Мінімум	18	18	24	60
Максимум	30	30	40	100

Загалом формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (друга редакція), що введено в дію наказом ректора № 170-32 від 11 квітня 2022 року.

7.2 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8.1 Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і семінарських занять

№ за/п	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	самостійна робота
Розділ 1. Короткий екскурс історії університетської освіти. Історія Київського університету				
1	Першоджерела класичної освіти	1		
2	Освіта в епоху еллінізму		1	4
3	Особливості західноєвропейської освіти в період середньовіччя	1		
4	Університетські коледжі: причини виникнення, специфіка діяльності.		1	4
5	Розвиток класичних освітніх закладів в період Нового часу	1		
6	Університети і єзуїтські академії: спільні риси та відмінності		1	4
7	Історія вищої освіти на українських землях	1		
8	Утворення та діяльність Острозької академії		1	4
9	Заснування університету Св. Володимира в Києві та його діяльність у ХІХ – на початку ХХ ст.	1		
10	Національні рухи і міжетнічні відносини у студентському середовищі в ХІХ ст.		1	4
11	Київський університет в добу національно-визвольних змагань 1917 – 1921 рр. та за часів радянської влади	1		1
12	Київський університет в роки Другої світової війни		1	4
13	Розвиток Київського університету в умовах державної незалежності України	1		1
14	Впровадження новітніх технологій в освітній процес		1	5
15	контрольна робота	1		
Розділ 2. Короткий екскурс історії вищої географічної освіти КНУТШ (гідрологічної та метеорологічної). Гідрометеорологія в Україні. Навігація по академічному простору.				
16	Першоджерела класичної географічної освіти. Історія географічної освіти на українських землях. Розвиток географічного факультету Київського університету в умовах державної незалежності України.	1	1	4
17	Кафедри географічного факультету, що готують здобувачів освіти за спеціальністю Е4 Науки про Землю (спеціалізація гідрометеорологія)		1	6
18	Гідрометеорологічна діяльність в Україні. Міжнародні професійні організації	1	1	5
19	«Кодекс Студента» - доброчесність та академічна етика як принцип успіху та повага як основа співпраці. Організація навчального процесу.	1	1	4
20	Системи самоорганізації для ефективного поєднання навчального, соціального та студентського життя – тайм-менеджмент студента	1	1	4
21	Критичне мислення та інформаційна гігієна в епоху ІІІ	1	2	6
22	контрольна робота	1		4
	ВСЬОГО	14	14	60

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій – 14 год.

Семінарів – 14 год.

Консультації – 2 год.

Самостійна робота - 60 год.

9. Рекомендовані джерела:

1. Загальна гідрологія: підручник / В.К. Хільчевський, О.Г. Ободовський, В.В. Гребінь та ін. Київ : Видавничо- поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 399 с.
2. Хільчевський В.К. Кафедра гідрології і гідрохімії: освіта і наука. К.: Ніка-центр, 2000.
3. Університетська гідрологічна наука в Україні та перспективи подальшого її розвитку / Хільчевський В. К., Є. Д. Гопченко, Н. С. Лобода, О. Г. Ободовський, В. В. Гребінь, Ж. Р. Шакірзанова, Ю. С. Ющенко, Н. П. Шерстюк. *Український гідрометеорологічний журнал*, 2017, №19.С.90-105
4. Сніжко С. І., Паламарчук Л. В., Затула В. І. Метеорологія: Підручник. Київ : Видавничо- поліграфічний центр “Київський університет”, 2010. 592 с.
5. Географічний факультет у персоналіях / Олійник Я. Б., Бортник С. Ю., Гродзинський М. Д., Дмитрук О. Ю. та інші. Київ : ВГЛ «Обрії», 2008.
6. **Гопцій М.В.** Вступ до фаху (для студентів спеціальності 103 «Науки про Землю» освітньо- професійної програми «Гідрометеорологія» початкового (молодший бакалавр) рівня підготовки) : конспект лекцій. Одеса, ОДЕКУ, 2023. 96 с.